

Budapest és versenytársai: hivatásturisztikai összehasonlító elemzés Budapest, Barcelona, Bécs, Prága, Varsó

A Magyar Turizmus Zrt. (továbbiakban MT Zrt.) tematikus kutatásainak sorában 2005-2007. között az összefoglaló néven MICE-ként hivatkozott piac (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions) elemzésére vonatkozóan elsődleges kutatássorozatot végzett. A kutatásban részt vett szervezők és szolgáltatók szerint, részben megerősítve a más formákban gyűjtött véleményeket, Magyarország első számú versenytársa Csehország, majd Ausztria, amelyet Spanyolország és Portugália követ. Budapest legfontosabb versenytársának Prágát, Bécsset, illetve Barcelonát és Lisszabont tartják.

Magyarország a MICE piaci versenyben (főként a kongresszusok és konferenciák szemszögéből) alapvetően fekvése miatt viszontag előnyös helyzetben van, ugyanakkor a környező országok és azok fővárosai (elsősorban Bécs és már Varsó is) nagyon erős versenytársaknak bizonyulnak. A versenyhelyzetet az is fokozza, hogy a MICE piac fejlesztésére, támogatására rendelkezésre álló hazai források alacsonyabbak, mint a versenytársak által elkölthető összegek. A versenytárs országok és városok gazdasági és fejlettségi szintjében megmutatkozó különbségek előrevetítik, hogy Magyarország MICE szolgáltatóinak nagyon erős versenyre kell berendezkedniük. Ugyancsak hátrány, hogy a környező országokban számos PCO jött létre az elmúlt néhány évben, és léteznek már városi szintű kongresszusi irodák is, amire Magyarországon még nincs példa.

A versenyhelyzetet a különböző desztinációk eltérő konferencia infrastruktúrája mellett az alábbi tényezők is nagyban befolyásolják:

- a szolgáltatási színvonal
- a desztináció kommunikációjának jellege és erősségének különbségei, valamint
- az aktuális, korra jellemző divat, amely más-más városokat részesít előnyben egyes években/időszakokban.

Az incentive piacon aktív szervezők erős versenyként jellemezték a Magyarország és környező országok, illetve főként a fővárosok (pl. Baltikum, Bulgária, illetve Bukarest) közötti piaci

helyzetet, amelyben talán a korábbinál is fontosabb szerepet tölt be az ár, illetve a költségszint. (Az árérzékenység a tapasztalatok szerint főként a francia és a német megrendelőkre jellemző.)

A klasszikus versenytársak (Prága, Bécs) a hivatássturizmus területén is megjelennek, amit a megkérdezettek azzal (is) illusztráltak, hogy pl. a Prague Convention Bureau két évre előre érvényes eseménynaptárral segíti a szervezők munkáját, illetve kiemelten fontosnak tartották, hogy a város vezetése (politikai) nyilatkozatot tett e terület fontosságára és támogatására vonatkozóan. A konferenciapiacra a legnagyobb problémát a megfelelő, speciális infrastruktúra hiánya jelenti.

Ugyanakkor a magyar szervezők a többi országhoz képest magasabb színvonalú szolgáltatást nyújtanak és Budapest sokkal vendégszeretőbb, mint egyes konkurensei, akár Prága, akár Párizs (például a magyar idegenvezetők kedvesebbek, közvetlenebbek).

Versenylőnyt jelent(het) továbbá a gyógy- és wellness-szolgáltatások elérhetősége, éppen ezért a szervezők mindig feltüntetik ajánlatukban. (A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a MICE piacon alacsony az efféle szolgáltatások igénybevétele – elsősorban időhiány, illetve az intimitás miatt.)

A fentiek alapján a Magyar Kongresszusi Iroda 2008 végén megvásárolta az International Congress and Convention Association (továbbiakban ICCA) nemzetközi szervezettől az elmúlt 10 évre (1998-2007) vonatkozó statisztikai elemzést, amelyben Budapest Béccsel, Varsóval, Barcelonával és Prágával került összehasonlításra.

A legfrissebb adatok

Bécs az ICCA adatai szerint 2007-ben 154 nemzetközi rendezvényt szervezett, amellyel a világ ranglistáján az első helyet szerezte meg. Barcelona 106 rendezvénnyel az ötödik, Budapest ugyanebben az évben Lisszabonnal holtversenyben a hatodik helyen végzett, 90 nemzetközi konferenciával. Prága 72 konferenciával a tizenkettedik, Varsó 36 konferenciával a negyvenedik helyet szerezte meg a vizsgált időszakban.

Spanyolország ugyanebben az évben 307 nemzetközi konferenciával az országok versenyében a harmadik helyre került. Ausztriában a rendezvények száma 2007-ben 204 volt, amellyel az országok közötti versenyben a kilencedik helyet szerezte meg, Magyarország 112 nemzetközi konferenciával a huszonkettedik volt e listán. Lengyelország a harmincadik (89 rendezvény), Csehország a harminckettedik (82 rendezvény) helyen végzett.

1998-2007

Az 1998-2007-es időszakot vizsgálva elemzésbe összehasonlításra kerülő országok közül Spanyolország részesedése a legnagyobb a világ MICE piacából. 1998 és 2007 között átlagosan a világon rendezett összes nemzetközi konferenciák 4,25%-át rendezték itt; a legtöbbet 2004-ben (ekkor a világ rendezvényeinek 5,4%-át). Bár évek óta Bécs a legkedveltebb konferenciaváros, Ausztria „csupán” a rendezvénypiac átlagosan 2,48%-os szeletét szerezte meg a fent említett időszakban, ezen belül 2006-ban és 2007-ben ért el 3% fölötti részesedést. Az említett tíz év átlagát tekintve Magyarország, Lengyelország és Csehország hasonló helyen szerepel, átlagosan egyenként 1,5%, 1,25% és 1,4%-os világszintű részesedéssel. Magyarország az elmúlt négy év mindegyikében legalább 1,6%-os részesedést ért el, tehát tartotta világszintű pozícióját, míg Lengyelország és Csehország valamivel nagyobb ingadozást mutatott ugyanebben az időszakban (Lengyelország: 1,3% – 1,5%; Csehország 1,2% – 1,7%).

1998 és 2007 közötti évekre vonatkozóan hazánkhoz hasonlóan Ausztriában is megfigyelhető, hogy a főváros az ország összes rendezvényeinek 75-86%-át látja vendégül. A 1998-2007-es időszakban Budapest a rendezvények 74-85%-át, Ausztriában 63-77%-át szervezték. Prága ebből a szempontból hasonló cipőben jár, ott a legalacsonyabb érték 1998-ban volt (76%), a legmagasabb arány pedig 2006-ban (91%). E tekintetben Spanyolország és Lengyelország helyzete eltér a fenti országokétól. Ezekben az országokban átlagosan a nemzetközi rendezvények 30%, illetve 36%-át rendezték a fővárosokban.

A szervezetek székhelye

Mind az öt vizsgált nagyvárosról elmondható, hogy az ott megrendezésre került nemzetközi konferenciák szervezői európai szervezetek voltak (78,6% - 85,4%). A legtöbb nem európai székhelyű szervezet Barcelonát preferálta az elmúlt 10 évben rendezvényei helyszínéül.

A konferenciák létszáma

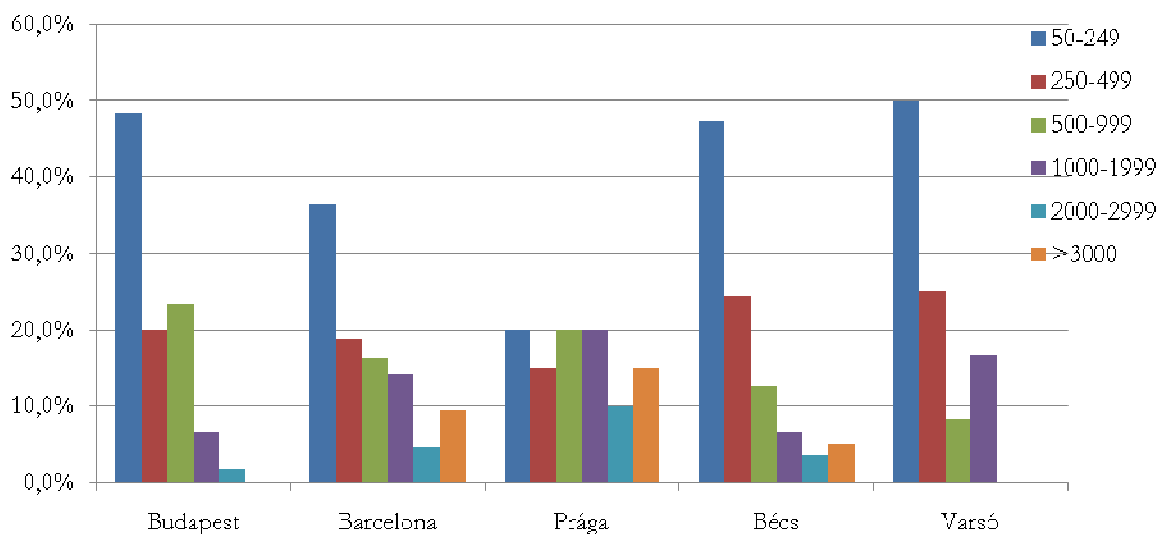
Szintén mind az öt desztinációról elmondható, hogy konferenciáik legnagyobb része 50 és 249 fő közötti résztvevőszámmal bírt. Az elmúlt 10 évben Budapest nemzetközi rendezvényeinek átlagosan 46,3%-ára látogatott ennyi résztvevő – a legtöbb (61,2%) 50-249 fő nagyságú konferenciát 2005-ben, a legkevesebbet (30,3%) pedig 1999-ben látott vendégül Budapest. Fővárosunkban meghatározó még a 250 és 499 résztvevőszámmal bíró nemzetközi rendezvények száma (26,3%, az utóbbi tíz év átlagát nézve). Azonban ritkább már az ennél nagyobb, 500-999 fő

közötti (19,5%), az 1000 és 1999 fő közötti (6,1%) nemzetközi konferencia, és szinte alig van 2000-2999 (1,4%), vagy annál nagyobb rendezvény (3000 főnél nagyobb létszámú rendezvények aránya az elmúlt 10 év alatt csupán két alkalommal, 2002-ben és 2005-ben érte el a 2%-ot.) Ez utóbbi egyértelműen a nagy befogadóképességű konferencia központ hiányát mutató adat.

2000 és 2999 fő közötti rendezvények Barcelonában (3,2%), Prágában (4,9%), Bécsben (2,9%) és Varsóban (5,3%) is nagyobb arányban voltak a vizsgált időszakban, mint Budapesten. Varsót kivéve ugyanez mondható el a 3000 fő fölötti rendezvényekről is. A legtöbb nagy létszámú rendezvény (3000 fő fölötti) Bécsben került megrendezésre, amelyet Barcelona és Prága követett. Érdekes, hogy a Prágában rendezett konferenciáknak 7,9%-át tették ki a 3000 fő fölötti rendezvények 1998 és 2007 között, amíg Barcelonában az összes rendezvényszám 7,2%-át, Bécsben pedig a 6,8%-át.

A 2007-re vonatkozó adatokat az alábbi grafikonon illusztrálja.

1. grafikon: A konferenciák méret szerinti megoszlása, 2007

Forrás: ICCA

A konferenciák átlagos résztvevőszáma

A nemzetközi rendezvények résztvevőszámából a konferenciák látogatóinak átlagos számát is kiszámíthatjuk. Az 1998-2007-es időszak számait, városenkénti bontásban az alábbi táblázat mutatja. A táblázat utolsó két oszlopában a megjelölt évek Európára és az egész világra vonatkozó adatait is feltüntettük.

1. táblázat: A konferenciára látogatók átlagos száma, 1998-2007

Év	Budapest	Barcelona	Prága	Bécs	Varsó	Európa	Világ
1998	553	1 432	496	1 038	753	676	754
1999	491	1 589	654	894	469	672	721
2000	402	699	915	858	627	752	838
2001	438	907	993	884	388	680	720
2002	607	1 121	1 385	820	305	645	701
2003	278	711	1 026	875	1 362	619	664
2004	395	702	1 216	702	561	606	676
2005	355	442	1 106	622	540	580	629
2006	295	1 231	865	524	353	656	689
2007	418	1 282	1 216	872	411	625	656
Átlag	423	1 012	987	809	577	651	705

Forrás: ICCA

A látogatók átlagos számából és a rendezvények számából az ICCA megbecsülte a rendezvények összlétszámát is. Budapesten 21.030 és 43.104 ezer fő között mozgott az elmúlt tíz évben. Barcelonában ez az arány jóval magasabb (2000-ben 38.431, 2007-ben azonban 135.846 fő volt); Bécsben szintén magasabb (2000-ben összesen 54.894 fő, 2007-ben 134.350 fő). Prágában fővárosunkhoz közelebbi (1998-ban 20.318, 2004-ben 98.504 fő), Varsóban pedig fővárosunkhoz képest alacsonyabb számok mutatkoznak (2002-ben 8.239, 2003-ban 29.964). A fenti számok bizonyítják, hogy a hivatásturizmusban számunkra még sok kiaknázatlan lehetőség rejlik, amely a hazánkba érkező látogatók számában, a vendégéjszakák számában, és a látogatók által elköltött pénz mennyiségében mutatkozna meg.

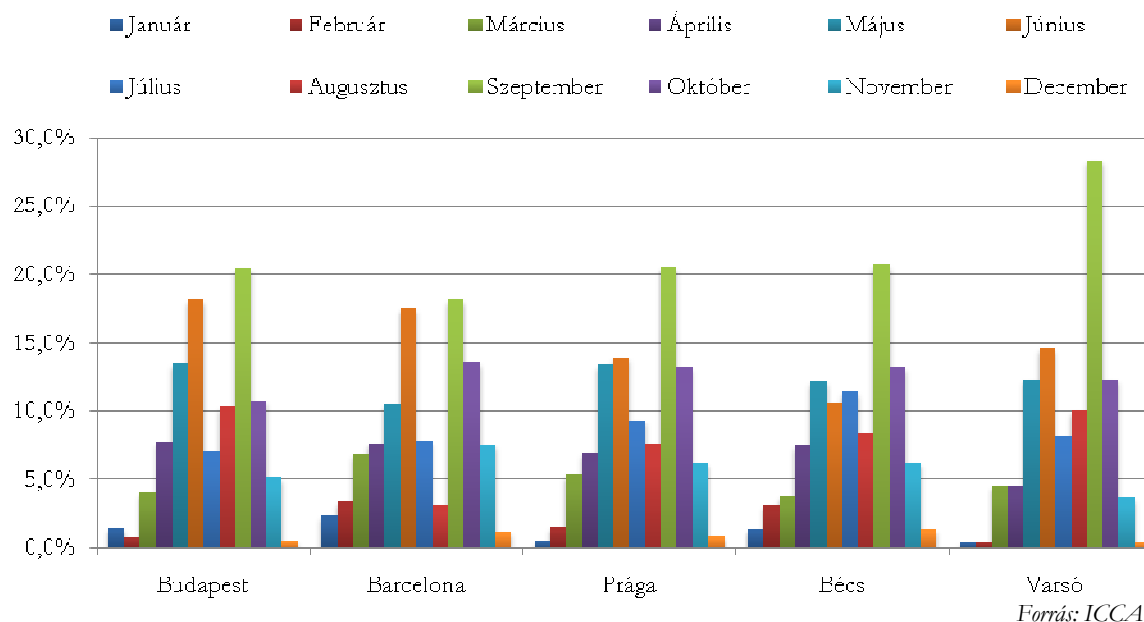
Köztudott, hogy egy külföldi konferencialátogató átlagosan kétszer annyit költ utazása alatt, mint a szabadidős turista. Mindemellett a konferenciaturizmus - a turizmus más területeihez képest - számos további előnnyel is rendelkezik.

A legkedveltebb konferencia hónapok

Köztudott, hogy a konferenciaturizmus alkalmas a főszezon meghosszabbítására, hiszen mind az öt városról elmondható, hogy a rendezvények szervezésére a legkedveltebb hónap a szeptember

és a június volt az 1998 és 2007 közötti időszakban. Ezeket a hónapokat a május, október, július és augusztus követi. Az adott városokra jellemző adatok összefoglalását az alábbi grafikon szemlélteti.

2. grafikon: A legkedveltebb konferencia hónapok, 1998-2007

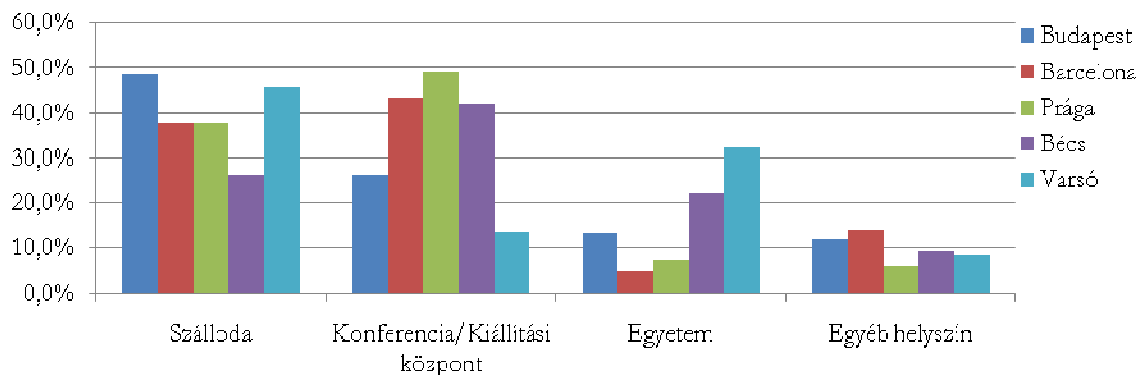
A konferenciák időtartama

A nemzetközi konferenciák átlagos időtartamában a legnagyobb ingadozást Varsó mutatja: ebben a városban 1998-ban átlagosan 3,4 napig tartottak a nemzetközi rendezvények, 2003-ban azonban 5,3 napig. (Tíz évre vetítve az átlag 4,2 nap, amely megegyezik a Budapestre vetített adattal ugyanerre az időszakra.) Budapesten és Bécsben ez az ingadozás csupán egy nap, míg Barcelonában 0,8 nap, Prágában pedig 0,9 nap. A nemzetközi konferenciák átlagos időtartama az 1998-2007-es időszak átlagát tekintve Budapesten és Varsóban a legmagasabb (4,2 nap), melyet Prága (4,1 nap), Bécs (4 nap), és Barcelona (3,9 nap) követ ebben a tekintetben.

A konferenciák helyszíne

A konferenciák megrendezésére Budapesten és Varsóban a szervezők legtöbbször szállodákat vesznek igénybe. Bécsben, Prágában és Barcelonában erre a meglévő konferencia központokat vagy kiállítási központokat használják. A kedvelt helyszínek arányát az alábbi grafikon mutatja.

3. grafikon: A konferenciák helyszíne, 1998-2007

Forrás: ICCA

A konferenciák témája

Mind az öt vizsgált városban az orvos- és egyéb tudományok köré szerveződött a legtöbb konferencia az 1998 és 2007 közötti években.

A többi téma tekintetében már nagyobb különbség mutatkozik a városok között a konferenciák téma szerinti megoszlásában. Barcelonában és Bécsben arányaiban valamivel több ipari témájú konferencia került megrendezésre, mint a többi három városban. Barcelonában arányaiban valamivel kevesebb volt az oktatással kapcsolatos konferencia, mint a négy fővárosban, ellenben arányaiban több a managementtel és kereskedelemmel foglalkozó rendezvények száma. Barcelona erősebb továbbá a matematikai és statisztikai rendezvényekben is.

Bécsben több volt a társadalomtudományokkal, a művészetekkel, az információval és könyvtárakkal foglalkozó rendezvények száma a vizsgált időszakban.

Varsóban több volt az oktatás és a jog köré szerveződő rendezvény, továbbá arányaiban erősebbnek mutatkozott a közgazdasággal, biztonsággal és adatbiztonsággal, sporttal és szabadidővel, irodalommal foglalkozó konferenciák aránya.

Prágában arányaiban több volt a tudományos, a közlekedéssel és kommunikációval, a környezettel és környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvények aránya, mint a többi városban.

Budapest a mezőgazdasági, a kulturális, a nyelvészeti és a történelmi témájú konferenciák vendégül látásában jeleskedett versenytársaihoz képest 1998-2007 között.

A konferenciavendégek szakterületük vezető képviselői, így a hivatássturizmus a helyi tudomány fejlődését, a szakmai kapcsolatok kiépítését is segíti. A résztvevők véleményformáló hatása számottevő, a különböző szakmai csoportok, tudományos és üzleti körök mértékadó tagjai által közvetített üzenet komoly jelentőséggel bír a pozitív országgép építése szempontjából. Valószínűsíthető, hogy az érintett ország szakembereinek elismertsége összefüggésben van azzal, hogy milyen témájú konferenciák kerülnek megrendezésre nagyobb arányban az adott desztinációban.

Fejlesztési javaslatok a hazai hivatássturisztikai piac erősítésére az MT Zrt kutatásai alapján

A MICE piac fejlesztésére vonatkozó egyik legfontosabb igény az ország imázsának javítása és ismertségének növelése, (további) invitatív üzenetek megfogalmazása. A megkérdezettek elismerték, hogy a magyar tudományos élet talán az egyik legexportképesebb hazai termék, de azt is megjegyezték, hogy ez a tény a kommunikációban csak kevésbé használható.

Akárcsak más kérdésekkel kapcsolatban, itt is többször említésre került az, hogy állam és az adott önkormányzat(ok) tudatosabb szerepvállalása nélkül nem lehetséges a MICE piacon (sem) fejlődést elérni (célszerű lenne, ha Budapesten a helyi központok (pl. Óbuda, Belváros) is turistabaráttá válnának, ami viszont összefogás nélkül nem lehetséges).

További javaslatok:

- Annak érdekében, hogy a Budapest központúság csökkenjen, a fentiekén kívül szükségesek a vidéki lehetőségeket bemutató study túrák
- Érdemes lenne a MICE rendezvényeket már ajánlat szintjén is jobban kapcsolni, kötni más eseményekhez (pl. BTF)
- Több fam trip-re van szükség
- A szolgáltatók számára nagy segítség lenne a továbbképzések, szakmai konferenciák rendszeressé tétele (pl. kerekasztal-beszélgetések, fórumok, R³ stb.)
- Több közös fórum ahhoz, hogy a helyi és közvetve vagy közvetlenül a MICE-hoz kapcsolódó szolgáltatók egyeztethessék saját elképzeléseiket, kínálatukat, főként vidéki helyszíneken.
- Szükség van városi szinten létrehozott városi kongresszusi irodákra, PCO-kra (pl. Budapest, Debrecen, Eger, Sopron, Pécs)

- Nagyon nagy igény van új és kreatív vonzerőkre, amelyek főként az incentivekhez hiányoznak.

Külön az incentive piacra vonatkozóan a piacfejlesztés egyik legnagyobb nehézségének a megkérdezettek azt tartották, hogy az incentive utak iránti igényt alapvetően a küldőország gazdasági (politikai) helyzete határozza meg, erre pedig a hazai szolgáltatók igen kevés hatással képesek lenni.

A jelenleg kedvezőtlennek tekintett piaci helyzetből segíthetne kilábalni az, ha pl. a szolgáltatók újraértelmeznék a klasszikus „Magyarosch” dolgokat és azokat új „csomagolásban” (pl. szokatlan bekészítések formájában) kínálnák.

További információk:

Varga Judit
Magyar Kongresszusi Iroda
Telefon: 06-1/488-8638
Fax: 06-1/488-8641
E-mail: varga@itthon.hu
Internet: www.hcb.hu